

TARTIŞMA/GÖZLEM VE GÖRÜŞLER

TTB'NİN ÖNCELİKLERİ YA DA GEÇMİŞ 20 YILIN IŞIĞINDA GELECEK 10 YIL

Eriş BİLALOĞLU*

(Toplum ve Hekim Dergisi'nin gündemine aldığı yukarıdaki başlığın "ısmarlama yazı" sahiplerinden biri olarak yazısını zamanında kaleme alamayanlardan biri de benim. Bu gecikme nedeniyle Toplum ve Hekim'in Temmuz-Ağustos 2000 sayısında yer alan ilk tartışma yazılarını okuma şansım oldu. Dolayısıyla sözkonusu yazıların kurgu ve tarzları ister istemez bir zemin sundu. Bununla beraber yazımı kendi kurguma sahip kalarak yazmaya bu yazıda genel olarak zemini tanımlamaya, somutlamalara ve polemiklere ise sonradan katılmaya çaba harcaacağım.)

TTB'nin öncelikleri ya da "geçmiş 20 yılın ışığında gelecek 10 yıl" tartışma zemini ilk olarak ortak çıkışları tanımlamayı gerekli kılmaktadır. Kendi adıma Türk Tabipleri Birliği ile ilgili bir tartışmada dünya ve Türkiye'ye yönelik en genel saptamaları ve TTB'nin doğal ve zorunlu sınırlarını (ya da zeminini) ifade etmeyi (ya da algılayışımı belirtmeyi) gerekli görüyorum.

Dünya -kanımca- insanlık tarihinin insanlığın değerlerine yönelik, deyim yerinde ise, en karanlık dönemini yaşıyor. Bir başka ifadeyle bu değerlere saldırıyı ve kuşatılmışlığı yaşıyor. 1800'lü yılların sonları ve 1900'lü yılların başına insanlık temel paradigması olarak "eşitlik, özgürlük, kardeşlik" şiarıyla girmişken, son 30-40 yılda bu tahrip olmuş ve bir değerler bütünü olarak sarsılmıştır. Gelinek noktada eşitsizliklerin hızla arttığı, özgürlük ve kardeşliğin (insanın özgürleşmesi ve kardeşçe birarada yaşamasının) dinamitlendiği bir ortam tesis edilmeye çalışılmıştır. "Bilgiye" ulaşmanın ve bu tablonun herkesin gözünün önüne serilebildiği iletişim olanaklarına rağmen, insanlığın refleksi körelebilmiş/köreltilmiştir. Türkiye'de kendi özgünlükleriyle bunu yaşamıştır/yaşamaktadır.

Türk Tabipleri Birliği sağlık alanının önemli bir insan gücü olan hekimlerin meslek örgütü yasal sınırlamasına sahip bir yapı olarak yukarıda tanımlanan nesneliliğin bütün olumsuzluklarının içinde değerlendirilebilir. Bu ifadeyi TTB'de irade kullanmaya çalışanların kuşatıldığı koşulların altını çizmek için belirtiyorum. Amacım, iradi değerlendirme ve yön verme çabalarının gücünü sınırlamak değil, ancak yüklenebilecek olumsuzlukların gücünün sınırını ve yaşama bütünlükten yoksun öznel vurguların tartışmayı "sınır ötesine taşınması katkısının" sıkıntılarını vurgulamak içindir.

1- TTB bu olumsuz koşulların etkisinden bütünüyle uzak kalmış bir örgüt değildir. Verili koşullardaki yansımalar nedeniyle olumsuzlukları içinde barındırmaktadır.

2- Yukarıdaki saptamaya rağmen tek başına yön ve yol bulabilmesinin sınırları vardır. Daha büyük ölçekli ve sınıfsal dinamikli kuvvetlerin belirleyiciliğinde insanlığın ihtiyacı olan paradigmaların (sınırsız, sömürsüz, savaşırsız, insanca bir dünya özleminin) başat olması ile olumlu dönüşümlere doğal ve zorunlu ilişkisi ile katkı sunması hızlanabilir.

Bu girişten sonra, geçmiş 20 yılın dünya ve Türkiye ölçeğinde bütün dinamikleri ve yapıları çözmeye, tahrip etmeye yönelik bir seyir izlediğini, bunun sağlık ve hekimlik ortamıyla TTB'ye de yansımalarının olduğunu tekrarlamak yerinde olur. Kanımca TTB bu basınca rağmen öznel dinamiklerle etkiyi minimize etmeye çalışan, umudu ve insanlığın özel olarak da ortamının ihtiyaçlarını vurgulamaya çalışan bir aksiyon içerisinde olma başarısını (elbette sınırlı) gösterebilmiştir. Bu, tarz olarak da muhalif, müzakereci ve mücadeleci olma yaklaşımı ile direnci getirmiştir. Bu tarzın alanın ihtiyaçlarını hissetme, empati kurma ve yaşamın içinden kuvvet alma özeni ile birleştirme niyetli arayışa yönelmesi, dirençte temel kuvveti sunmuştur.

*TTB Merkez Konseyi Genel Sekreteri

Topluca söylemek gerekirse; geçmiş 15-20 yılın tutturulan (zaman zaman salınımı genişleyen) hattı ayakta durabilmeyi sağlamakla birlikte, belli anlarda "esneme" zorlanabilmiş, yine de gelecek 10 yılı örebilecek zemin zenginleştirilerek sürdürülebilmiştir. Bugün tartışma yürütülen noktada "şanslara" rağmen, zaafı da en açık olunan bir dönemden geçilmek durumundadır. Toplumsal ihtiyaç ile sağlık/tıp/hekimlik ortamının ihtiyaçlarını buluşturan somut adımların artırılarak yürütülmesi kaçınılmazdır. Yani bir dönem kapanmıştır.

Bu aşamada iki saptamayı tekrarlamak yerinde olacaktır:

a)- Hekimlik ortamının ihtiyaçları ile toplumsal ihtiyaçlar arasında nesnel bir çatışma yoktur.

b)- TTB'nin toplumcu bir yaklaşımla üreteceği öneri ve adımlara hekimlerin önemli bir kuvvetini dahil etmeden yürümenin pratik bir değeri ve olanağı yoktur.

Yaşama yukarıdaki iki saptama bütünlüğü ile müdahil olan bir hekim kuvvetinin katkısı her türlü idealleştirmenin ötesinde bir yarar sunacaktır. Bunun için toplumsal ve sağlık/hekimlik ortamındaki merkez kuvveti doğru

tanımlayarak aksiyon oluşturmak ve bütün dinamikleri bu aksiyonun etki alanında tutmaya çalışmak gereklidir. Doğru zamanda, doğru konumlanışta oluşturulan bir hareket (değişik noktaların hareketin merkezine uzaklıkları farklı da olsa), dinamikleri kendi yörüngesinde tutma başarısı gösterebilir.

Temel vurgu ve dinamik çalışanların bir parçası olan hekimlerin emeği ile geçinenler olduğuna sarılmış olarak, sınıfsal/toplumsal katmanlar arasındaki sahici yerin alınmasına yönelmelidir. Bu yönelim, çalışma yaşamı, ortamı, etik değerleri ve hekimlik uygulamaları ile bir bütünü -olmazsa olmaz biçimde- kapsmalıdır. Sahici yerin alınışı etik değerlerden ihtiyaçlara kadar tanımların içini doldurma ile birlikte uygulanabilirlik kuvvetini de arttıracaktır. Doğal ki, bu süreçte DKÖ olabilmek/kalma, dayanışmacı, toplumcu ve toplumsal ihtiyaçlara uygun söylem ve aksiyon içerisinde olmak ile, sivil toplumcu, rekabetçi, bireysel, mesleki çıkarıcı, elitist olma arasında gel-gitler ve geçişler yaşanacaktır. "AB'ye giren Türkiye'de" ikincilerin basıncının artacağı görünmektedir. Ne var ki, bu gerçeklik yaşamın içindedir. Çaresi ise, tehlikeleri anan steril bir kurguda değil, tehlikeleri bilerek eleştirel yapıdan güç alan ama mutlaka aksiyon içerisinde olarak cesaretle yürümektedir.